

זכרונות
ועד הלשון העברית

מחברת ד.

ירושלם תרע"ד

כדפוס א. מ. לונץ

תכן מחברת ד.

- 1— זכרונות ועד הלשון.
- 2— למלא החסר בלשוננו—הרצאת מר א. בן-יהודה.
- 3— הרצאת מר דוד ילין בועידת „ההסתדרות לשפה ולתרבות העברית“ שבוינא (אב תרע"ג) על אודות ועד הלשון העברית.
- 4— מהרצאת מר מ. אוסישקין בכנסיה הציונית הי"א בנוגע לוועד הלשון העברית.
- 5— יסודות עבודת הוועד.
- 6— עבודת הוועד; שמות כלי הבית וחלקיהם.

=====

זכרונות ועד הלשון.

טעת יציאת המחברת השלישית של הועד ועד פרסום מחברת זו עברו כחמש עשרה חרשים. הסבה העקרית לעכוב זה היתה המלחמה הגדולה להשלמת הלשון העברית בבתי הספר שכארץ ישראל כתור לשון הדבור וההוראה שנלחם הצבור הארץ ישראלי כמעט כל ימי החרף שעבר, וחברי הועד חשתתפו בה ונטרדו בה ולא יכלו להבנם אלא לישיבות מועטות. ברב הישיבות האלה נשא הועד ונתן בשאלה עיונית בדבר המקורות למלוא החסר כלשונו, ולא הספיק לעסק בעבודתו העקרית, בקביעת מלים, אלא מעט.

— בינתיים ארעו מארעות חשובים בהיו הועד שבודי ופעלו פעלה רבה לקדמת עבודתו ויתנו לו יותר את היכלת למלא תפקידו הגדול: ההסתדרות לשפת ולתרבות העברית אשר בהשתדלות מיסדה הנכבד מר הלל זלטרפלסקי היתה הראשונה להושיט יד עזרתה לועד הלשון ולתת לו האפשרות להמשיך עבודתו באפן יותר קבוע ומתמיד, קראה בסוף חדש אב החולף לוועידה כללית בוונא אשר בה נשא חברנו מר דוד ילין הרצאה ע"ד עבודת ועד הלשון ותפקידיו⁽¹⁾, וחועידה בהכירה באפן רשמי את הועד בתור המוסד העובד להרחבת הלשון ותחיתה, החליטה להוסיף להחזיק בירו גם לימים הבאים.

ותכף לוועידה זו באה הכנסיה הגדולה כנסית הציונים האחת עשרה והכריזה בפני כל קהל חבריה שליחי עם ישראל על ועד הלשון העברית בתור אחד המוסדים הכי חשובים לתחית שפתנו⁽²⁾, ויחד עם זה החליטה לקצב להועד שלשת אלפים פרנק לשנה לשכר מזכיר בעל מקצוע.

ואל שתי אלה נלוה המוסד החדש לתרבות העברית "הקדם" (מיסודו של האדון הנכבד משה פלדשטיין) ויקבל את ועד הלשון תחת

(1) הרצאה זו באה להלן, [כסוף המחברת].

(2) ע' לחלן דברי מר. מ. אוסשקין בנוגע לזה [כסוף המחברת].

חסותו בהשליטו לו את כל החסר לו לתקציב הוצאותיו. בסיוע המיוחד הזה של "הקדם" יוכל הוועד גם להגדיל את מחברותיו ולהוציאן לאור בזמנים קבועים ויותר תכופים, ולהרחיב ולהעשיר את תכנן במאמרים מחקריים מדעיים בענין הלשון ותחיתתה, במחברת הבאה יבואו יותר פרטים על אודות תקון זה.

— הוועד החליט לצרף לעבודתו חברים מ ש ת פ י ם מהיושבים בארץ ומחוץ לארץ, קצתם (מבני הארץ) הסכימו כבר להשתתף בעבודת הוועד, ושמותם רשומים בשער המחברת, ואת שמות שאר החברים יפרסם הוועד במחברות הבאות, אחרי שתקבל הסכמתם.
